

Noter fra gruppedrøftelser til det Kommunalpolitisk Topmøde d. 12. nov. 2020

Den 12. november 2020 blev der afholdt Kommunalpolitisk Topmøde i regi af visionskommunerne under 'Bevæg dig for livet'.

På mødet var der fokus på 3 temaer:

1. Idræt og bevægelse i lyset af Corona
2. Ulighed i sundhed
3. Mental sundhed – unge og teenagere.

Inden for hvert tema blev der lavet et gruppearbejde, hvor deltagerne bød ind med forskellige perspektiver og løsningsmodeller i forhold til målet om at få flere aktive. Nedenstående er en opsamling på input fra grupperne.

Notatet skal ses som et idékatalog, der kan give inspiration til det fortsatte arbejde.

Tema: Idræt og bevægelse i lyset af Corona

- Samarbejde med virksomheder og kommuner (som arbejdsplads) i forhold til at give medarbejdere mulighed for at være aktive.
- Støtte foreninger i forhold til at rekruttere de frafaldne (fx via uforbrugte midler på fritidsområdet eller ved at hjælpe foreninger med at vise, at det er trygge rammer, man møder op i)
- Fokus på at kommuner også understøtter (bevægelses)fællesskaber, som ikke nødvendigvis er foreningsorganiseret. F.eks. i forhold til mødesteder, faciliteter og uddannelse.
- Foreningslivet kan bruge krisen til at kigge på muligheder udover de sæsonbetonede aktiviteter – der er også mulighed for at aktiviteter i ferie og udenfor sæsonen
- Digitaliseringen har været en øjenåbner i forhold til foreningernes drift og mulighed for nye aktiviteter (eller gamle aktiviteter i nye rammer). Fokus på at fastholde fællesskabet gennem de digitale muligheder.
- Fokuseret indsats på udeaktiviteter: gang og løb.
- Medlemmerne er nervøse for at komme tilbage og det vil kræve en længere pædagogisk- og psykologisk indsats for at sikre, at medlemmerne kommer tilbage til træningsmiljøerne. Det vurderes, at der er en stor kommunikativ opgave foran os, hvor der skal skabes nye platforme for at genrekruttere de frafaldne medlemmer.
- Der er en stor gruppe af ældre der er faldet fra. De er nervøse for fællesskabet (store fællesskaber), så vi skal tænke anderledes og danne mindre fællesskaber i de kommende år.
- Der efterspørges i højere grad flere fleksible motionstilbud. Foreningstilbud er ofte bundet op på faste tider – kan det konflikte med det frivillige engagement i foreningslivet?
- Vigtigt at vi passer på de frivillige i Corona-tid, hvor der løbende kommer nye retningslinjer at forholde sig til.
- Opmærksomhed på rekreativ infrastruktur, – behov for at kigge på natur og byrum som idrætsfacilitet (bevægelsesfacilitet).

- Gruppen af nye aktive, giver os en viden, der skal tages alvorligt, når vi udvikler aktivitet og kulturændringer for inaktive borgere. Det vi har set i undersøgelser, ser vi nu også i praksis:
 - Borgernes tid til at nå fritidsaktivitet skal tages alvorlig.
 - Det samme gælder fleksibiliteten.
 - Borgernes opfattelse af hvad det vil sige at være aktiv er også ændret lidt. Gang er blevet accepteret som motionsform.
- Familien er blevet et forum for bevægelse:
 - Vi er isoleret i familien, og laver flere aktiviteter sammen.
 - Vi bør lære af dette og lave flere aktiviteter på tværs af generationer
 - Det skaber også gode bevægelses rollemodeller for børn/unge i hjemmet og kan skabe gode vaner for bevægelse.
- Mange er kommet ud i naturen, men det kan også skabe udfordringer:
 - Der kommer klager fra borgere omkring slid og kødannelser på populære naturområder. Fx MTB, gang og løb.
 - Vi bør synliggøre andre alternativer i naturen, så der kommer en bredere fordeling af borgere – vi har områderne til det.
 - Man bør italesætte det i samarbejde med idrætsforeningerne.
- 20% frafald:
 - Vi bør arbejde med buddy-perspektivet, så man tager sin ven/nabo/familiemedlem med tilbage i fællesskabet/til aktiviteten.
 - Vi skal nurse de frivillige der gør et kæmpe stykke arbejde under Coronatiden i deres respektive foreninger og fællesskaber, så de ikke brænder ud (i restriktioner og anbefalinger).
 - Eksempel fra vejle: Har lavet 100.000 kr. pulje som kan søges til at lave Corona-venlige aktiviteter.
 - Vi skal virkelig kunne synliggøre de aktiviteter der sker over for målgrupperne; så de ved de er til stede, er åbnet op igen, det er sikkert at deltage, osv.
- 29 % af dem der er blevet aktive under Corona, er blevet aktive fordi de har oplevet at få en mere fleksibel hverdag med mere overskud. Langt hen ad vejen er det forårsaget af øget hjemmearbejde – en ydre faktor, som vi ingen eller kun meget begrænset indvirkning har på. Omvendt er der stadig mange, som er frafaldet og ikke kommet i gang igen, men motiveres af og måske endda savner det sociale fællesskab i foreningerne. Bør vi således særligt lægge vores fokus på de der er faldet fra idrætten mere end at fastholde de der er kommet i gang? Og/eller bør vi forsøge at tænke foreningsmedlemskaberne mere fleksible og over kortere "bindingsperioder"?
- En pointe er ligeledes at se på, hvordan vi kan sikre at de eksisterende medlemmer i foreningerne fortsat trives der. Det er de eksisterende medlemmer, som skal være med til at danne en god base, som er klar til at rekruttere nye medlemmer. Kunne vi på en eller anden måde understøtte foreningerne i at fastholde fokus på det sociale element, nu hvor vi ikke må mødes så mange fysisk, og cafeterierne og omklædningsrum er mindre tilgængelige?
- Vi skal sætte fokus på vigtigheden af at blive spurgt personligt, om man vil være med i et idrætsfællesskab. Hvor stor effekt ville det mon have, hvis trænerne eller tidligere holdkammerater tager direkte kontakt til de tidligere medlemmer på holdene for at invitere til at starte op igen? I den sammenhæng kunne der også arbejdes med frivillige følgevenner eller foreningsbrobyggere, når vi fx taler socialt udsatte.
- Vi er alle ved at være lidt Coronatrætte. Vi skal blive bedre til, særligt i denne tid, at fortælle de gode historier – mange nye er kommet i gang med bevægelse under Corona mv., men også synliggøre de muligheder der er for bevægelse i denne tid.

- På den anden side af Corona, skal vi skrue op for kommunikationen omkring de gode fællesskaber i foreningerne.
- Vi skal have blik for de stærke foreninger, der har bevaret energien og invitere dem ind i en videreudvikling af foreningslivet efter Corona.
- Der er et ekstra pres på faciliteter lige nu, idet holdene bliver delt op. Det kræver længere åbningstider, hvilket vi skal være opmærksomme på at imødekomme.
- Opmærksomhed på økonomien for de mange semiprofessionelle foreninger, der lider meget lige nu

Tema: Ulighed i sundhed

- Vigtigt med samarbejde på tværs af kommuner og landsdele/specialforbund og derefter kobling af foreninger (Jump4Fun blev givet som eksempel på en mulig model)
- En målgruppe som er noget sværere for foreningslivet at inddrage uden hjælp – det kan bl.a. være en udfordring at finde frivillige, som har interesse i målgrupperne (kræver måske lønnet arbejdskraft)
- Målgruppen ser heller ikke altid foreningen som det rette sted, at være aktive. Måske starte med fællesskaber kun for dem (det at mødes med ligesindede om noget andet kan måske hjælpe). Vores idrætsfaciliteter kunne være udgangspunktet for disse fællesskaber.
- Fokus på geografisk ulighed i forhold til målgruppen. Målgruppen skal i nogen tilfælde findes over et stort geografisk område, hvilket kan gøre det svært at samle dem til aktiviteter i fx en større by.
- Der ligger en stor opgave i at opspore de udsatte, da de ofte gemmer sig.
- Meget vigtigt, at der bliver arbejdet tværkommunalt med denne målgruppe, da mange i denne målgruppe er "kendt" i alle forvaltningsområder. En stor opgave at få forvaltningerne til at arbejde sammen – Fritid og Kultur kan ikke løfte det selv. Sundhed, Beskæftigelse, social og lignende skal med indover.
- Gøre brug af den håndholdte indsats gennem en brobygger. I de kommuner, hvor det er afprøvet, har det haft en god effekt. Både ved at hjælpe med at finde tilbud, følge ud til aktiviteten/foreningen og ved at kunne hjælpe disse borgere økonomisk.
- At skabe viden/ændre mindset hos de mange støtte-, kontakt- og sundhedspersoner, som de socialt udsatte er i kontakt med i kommunalt regi, så disse personalegrupper har viden om, og overfor borgerne kan italesætte hvilke motionstilbud der findes/kan tilbydes. Altså at motion som "behandling" kommer "top on mind". Dertil er et systematiseret overblik over tilbud for målgruppen i den enkelte kommune et konkret og vigtigt værktøj, hvilket der er god erfaring med i bl.a. Høje Taastrup Kommune.
- At man kommunalt skaber, "lukkede" motions fællesskaber for de socialt udsatte, som det er muligt vokse ud fra og videre til det mere etablerede foreningsliv.
- At inddrage foreninger som har indsatser for socialt udsatte til at inspirere andre foreninger.
- Udbyde lokale kurser og uddannelser, der kan klæde instruktører/ledere på til at indgå i en relation med målgruppen.
- Bred enighed om at de ressourcetsvage allerede er i foreningslivet, men at der er et behov for at få italesat hvem de ressourcetsvage er. Det er en lige så blandet gruppe som alle mulige andre.
- Foreningerne kan bryde den sociale ulighed, og give indholdsrigt tilbud til de ressourcetsvage. Herunder etablerer 'overgangstilbud' i samarbejde mellem kommune og forening. Men samtidig enighed om at det kræver ekstra ressourcer til foreningslivet. Samt at det kræver kvalitet.
- Tænke forebyggelse i højere grad fra skole og dagtilbud – det er her vanerne skabes
- Vi kan inspirere og lave ydre påvirkning, der kan skubbe til den indre motivation, og det skal vi. Det kræver struktur og afklaring af rammevilkår på velfærdsområderne. Ikke kun økonomi, men også prioritering
- Man skal passe på med ikke at gøre idrætsforeningen til løsningen for udfordringen med social ulighed i sundhed, men aktiviteterne kan være supplement til løsningen.
 - Idrætsforeningerne vil jo gerne have borgerne ind i deres aktivitet, men ikke nødvendigvis lave særlige hold.
 - Hvordan kan dette imødekommes med fx mentorordninger eller lignende.

- Laves særlige hold kræver det ofte også en faglighed hos træneren.
- Vi skal være OBS på at alle har lige adgang til idræt. Skabe lige adgang f.eks. gennem fritidspas-ordninger til såvel børn som voksne. Vi skal tydeliggøre muligheden for målgruppen, både direkte, men også via foreningerne, skolerne m.fl.
- Recovery Bulls (Esbjerg) er en forening etableret af socialt udsatte, for socialt udsatte. Erfaringen siger, at det har stor betydning at kunne være aktive med ligesindede. Både i det daglige fællesskab, men også i form af at bruge dem, der klarer det godt, som rollemodeller.
- DIF og DGI skal turde samarbejde bredere med andre organisationer, som har flere kompetencer omkring de socialt udsatte. Og turde sige: "Her har vi ikke vores kompetencer." Lad os inddrage hinanden og lære af hinanden.
- Hvor på kurven i Signilds indlæg (se præsentation) "tapper" foreningslivet ind? Er det for dem, som har det allersværest eller et andet sted på kurven? Hvad er kommunens ansvar og hvor ligger foreningernes ansvar/opgave?
- Vi skal være opmærksom på, hvem der kan indgå i eksisterende fællesskaber og hvor vi skal etablere nye fællesskaber for nye grupper af aktive.
- "Hvor ville det være fantastisk, hvis man havde politisk mod til at flytte nogle midler (og opgaver) fra behandlings/sundheds/sygdomsområdet til forebyggelse og fritidsområdet – ja til civilsamfundet! Civilsamfundet og fællesskaberne kan noget! Udfordringerne er blandt andet, at vi ikke altid har evidens for, at fællesskabsaktiviteter i lokalsamfund har en sundhedsfremmende virkning – vi ved det bare
- I Faaborg-kommune arbejder de med beskæftigelsesområdet og projekt med veteraner og sårbare unge, under temaet: Ud i naturen – ind i fællesskabet.
- I Herning arbejdes der ind i et boligområde med en bred indsats forankret i en bredt sammensat arbejdsgruppe. Desuden er de også på vej med et projekt på et stort herberg for mænd.

Tema: Mental sundhed – unge og teenagere

- Fokus på at ledelsen i foreninger ikke altid taler de unges "sprog" eller ved, hvad der er vigtigt for dem. Inddragelse af de unge i beslutninger.
- Fokus også på den gruppe, som ikke nødvendigvis findes i foreningen – se i ungdomsskolen eller andre steder.
- Fokus på at trænerne også uddannes udover det rent idrætsfaglige. Det kræver kvalitet og dygtige træner/ledere at skabe et miljø i foreningslivet, som børn og unge trives i. Der er behov for et øget fokus på hele dannelsesdelen i foreningslivet. Herunder et behov for foreningen i større grad har fokus på foreningsmiljøet før, under og efter selve træningen. Der kunne f.eks. laves kurser/uddannelse/inspiration i 3. halvleg (det sociale liv). Eller sideoplæring / vejledning til den enkelte træner ude på banen.
- Kommunen igangsætter et tværgående projekt på tværs af udvalgsområder, hvor temaet var unge.
- Skolen som arena kunne også være vigtigt – eksempel med Junioridrætslederuddannelse (Dansk Skoleidræt), hvor ca. 1/3 af de uddannede børn blev frivillige i foreninger.
- Følge projektet: "Harte i bevægelse" (Kolding Kommune), hvor der tænkes i helheder omkring de unge (skole, forening og fritidsliv).
- Meget vigtigt at få hørt de unge selv, i decideret dialog og ikke blot ved spørgeskemaundersøgelser. Og i den forbindelse bringe idrætsaktive og ikke idrætsaktive unge sammen.
- For at favne børn uden for (idræts)fællesskaber skal der skabes netværk og samarbejde mellem daginstitution/skole og foreningslivet.
- Sikrer at børn + unge fortsat stifter bekendtskab/møder med foreningsidrætten via struktureret Åben skole tilbud og besøg af daginstitutioner.
- At foreningerne får hjælp til at fremme kommunikation MED de unge. Ledere og instruktører skal herigennem få udvidet kompetencekassen i forhold til det socialpædagogiske arbejde. Der skal i denne sammenhæng være fokus på nye potentielle frivillige som holdledere, f.eks. sekundære voksne som kunne være interesseret i bidrage til foreningslivet, når det ikke handler om idrætsspecifikke færdigheder. En oplagt opgave for DIF/DGI/BDFL at udvikle et sådan tilbud til foreningerne.
- I forlængelse af kommunikationen med de unge i foreningerne skal der også være fokus på forældrene. Ved at forældre får en større viden om, hvor vigtig det er, at de motiverer deres børn til at fastholde deltagelse i idræt, jo større er sandsynlighed også for at børnene trives og klare sig godt i skolen, da de gennem idræt får det mentale frikvarter som er så vigtig for trivslen og den mentale sundhed.
- Hvordan kan man samarbejde på tværs af forvaltninger og sammen med uddannelsesinstitutioner. - Her mangler vi stadig viden og konkrete eksempler.
- Ung-leaderuddannelse kunne være en mulighed.
- Succes på tværs af uddannelsesinstitutioner (efterskole, folkeskole), hvor man er sammen med andre der tænker anderledes end ens egen "sociale omgangskreds" – Ejstrupholm eksempel
- Vi bør udvikle de aktivitetstilbud, som unge efterspørger. F.eks. fitness – udvikle flere tilbud, hvor fitness-aktiviteten dyrkes i fællesskab. Så kan fokus flyttes væk fra individualismen og kropfiksering til en aktivitet, der fanger motivationen hos de unge.

- Foreningerne spiller en vigtig rolle for børnenes og de unges liv, og det skal de måske være endnu mere bevidste om. Med mere viden og simple værktøjer, kan foreningerne (særligt trænerne) komme til at understøtte de unges trivsel i endnu højere grad – både trivslen i foreningen, men også i livet udenfor foreningen. Men det skal gøres på den rigtige måde, så de unges frirum ikke fjernes ved at indsætte ”pædagoger” som trænere. Vi skal klæde trænerne på til at tage en mere aktiv rolle i trivslen bl.a. ved at tage dialog om andet end idrætten.
- Det er vigtigt, at børnene lærer at falde, og rejse sig igen. Og det er vigtigt, at de lærer at være vedholdende.
- Hvis foreningerne har så stor betydning for børn og unges trivsel generelt, hvad gør vi så med de børn, som ikke trives i det konkurrencemiljø, som ofte (på et eller andet niveau) er i foreningerne? Skal vi nytænke foreningstilbuddene, eller skal vi tænke i nye idrætsfællesskaber uden for foreningslivet?
- Vigtigt at instruktører/trænere har forstået, at de har en vigtig rolle i de unges liv og skal ville de unge på den ”rigtige måde”. Instruktører skal jo skubbe deres faglighed lidt til side og spørge mere til de unge. De skal turde sætte sig selv i spil!
- Team Danmark har udviklet et dilemmaspil: ”Talenthush”, hvor den unge, trænerne og forældre drøfter dilemmaer til alles interesse og nogle gange forundring. Det er med til at nedbryde barrierer for at tale sammen, styrke kommunikationen generelt og giver aha oplevelser for alle. Måske kan dilemmaspil indgå i foreningsudvikling i foreningerne eller på træner/instruktør uddannelser.
- Plads til at være begynder og lave flere begynderhold
- Hvordan trækker vi så de unge til? Projekt KICK (DGI) på ungdomsuddannelserne har været en succes. Her lærer de unge at bruge deres krop og får en ”kropslig uddannelse” til glæde og gavn for andre aspekter i deres liv – ikke kun det fysiske.
- Der findes to forskellige træner typer – den faglige og den sociale. Ikke alle kan begge dele. Man skal være opmærksom i rekrutteringen af trænere. Kombinationen af en ung (rollemodel) og en ældre (faglig) instruktør kunne løse udfordringen.
- Børn i dag spejler sig ikke ned og op i deres leg og træning. I aldersrelateret træning er det et fokuspunkt at træne med både yngre og ældre udøvere. Hvilket kunne være en af de gode grunde til at sætte endnu mere fokus på dette koncept for træning.